

Lugupeetud Tartu Linnavalitsuse linnaplaneerimise ja maakorralduse osakond

16. august 2020

MTÜ Eesti Metsa Abiks esitab järgnevalt oma ettepanekud, seisukohad ja vastuväited Tartu linna üldplaneeringu eelnõu kohta.

Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (KeÜS) § 23 lg 1 kohaselt on igaühel õigus tervise- ja heaoluvajadustele vastavale keskkonnale. Käesolevale pöördumisele allkirjutanu on keskkonnaorganisatsioon KeÜS § 31 tähenduses, kuid nimetatud keskkonnaorganisatsiooni liikmed on füüsilised isikud, kellel on eelmainitud KeÜS § 23 lg-le 1 vastav keskkonnavaline õigus.

1. Planeerida Hipodroomi 4 ja Männimetsa tee 3A kinnistute maakasutuse sihtotstarbeks üldkasutatav maa/roheala juhtotstarve (vastavalt 14.08.2018 esitatud 2275 inimese allkirjastatud petitsiooni Ihaste Metsa Kaitseks nõudmisele). Kooskõlas planeerimiseseaduse (PlanS) § 75 lg 1 p-dega 13 ja 14 võtta ala kohaliku kaitse alla.

1.1 Kahe viimase üldplaneeringu koostamisel (2005. ja 2017. a) on jätkuvalt vähendatud Ihaste linnaosas rohealasid ning muudetud need elamumaaks. See ei ole kooskõlas linna üldisemate arengustrateegiate¹ ja visiooniga.

Tartu linna arengukava² peab kogukondade kaasamist linnalooduse ja avaliku ruumiga seotud poliitikate kujundamisse oluliseks, mistõttu on petitsiooniga välja öeldud arvamustega mitte arvestamine Arengukavaga selgelt vastuolus. On põhjendamatult luua piirkonda järjepidevalt juurde laias ulatuses elamumaad, kui varasemalt üldkasutatavate rohealade asemele seatud elamumaad ei ole otstarbekohaselt realiseeritud ja elanike juurdekasvu Ihastele märkimisväärsel hulgal toonud. Piirkonnas on rohkelt vabu elamukrunte, mille müük ning planeeringukohane täisehitus edeneb visalt. Elamumaade kasv rohealade arvelt ei ole olnud põhjendatud taktika selle piirkonna elanike arvukuse tõstmiseks. Tartu arengustrateegia³ peab pigem määravaks Tartust lahkunute tagasirände saavutamiseks kodukoha rohelisust ja inspireerivat elukeskonda.

1.2. Kuna kehtiv üldplaneering ei näe ka ette Ihastesse munitsipaalkoolide ja -lasteaedade rajamist, siis on põhjendamatult sel määral elamumaa juurde tekitamine, sest Ihaste linnaosa selles piirkonnas on juba kujunenud välja vakantse elamumaa üleküllus

1.3. Ka on põhjendamatult hoolimatu lisada arendustegevusest tulenevad riskid niigi kliimamuutuste tõttu hävimisohus olevatele alal leiduvatele haruldastele liikidele ning seada piirkonna liigirikkus löögi alla⁴. Tartu linna üldplaneeringu koostamise algatamise üheks põhjusena on mainitud ka kliimamuutustega seonduvate riskide leevendamise vajadus ning rohealade olulisel määral vähendamine sellist riski kindlasti nii Tartule kui ka konkreetsemalt Ihaste linnaosale endast kujutab. Kliimamuutustega arvestamiseks ja vihmavalingute, mitmepäevaste sadude, tormide ning

1 Tartu linna arengukava 2018-2025, <https://www.tartu.ee/sites/default/files/uploads/Kontaktid%20ja%20linnajuhtimine/Arengukavad/AK2018-2025.pdf>, lk 9, 10, 12, 21-22, 31, 48; Arengustrateegia TARTU 2030. <https://www.riigiteataja.ee/aktiis/4210/4201/5011/Lisa%202.pdf#> 19.06.2019, lk 7, 14

2 Tartu linna arengukava 2018-2025, <https://www.tartu.ee/sites/default/files/uploads/Kontaktid%20ja%20linnajuhtimine/Arengukavad/AK2018-2025.pdf>, lk 31

3 Arengustrateegia TARTU 2030. <https://www.riigiteataja.ee/aktiis/4210/4201/5011/Lisa%202.pdf#> 19.06.2019, lk 4

4 Tartu linna arengukava 2018-2025. <https://www.tartu.ee/sites/default/files/uploads/Kontaktid%20ja%20linnajuhtimine/Arengukavad/AK2018-2025.pdf> 19.06.2019, lk 22

ekstreemsete kuumaperioodidega toime tulemiseks on linna rohealadel kandev roll. Seetõttu on äärmiselt oluline linnaosa rohetaristu mahte mitte vähendada, vaid pigem suurendada.

1.4. Juhime tähelepanu, et Tartu Linna välisõhus leviva keskkonnamüra vähendamise tegevuskava⁵ kohaselt on Hipodroomi 4 kinnistu mürataseme poolest tunnistatud “vaikseks alaks”. Tegevuskava näeb ette, et uute planeeringutega ei tohi halvendada vaiksete alade seisukorda, peab vajalikuks säilitada olemasolevad vaiksed alad täies mahus, kaitstes neid erinevate arendustegevuste eest ning isegi rõhutab vajadust linnakeskkonna inimsõbralikumaks muutmiseks vaiksete alade mürataset veelgi vähendada. Üldplaneeringu koostöö viimiseks keskkonnamüra vähendamise tegevuskavaga on vajalik Hipodroomi 4 kinnistu maakasutuse otstarve ennistada üldmaaks.

2. Vastavalt 14.08.2018.a esitatud 2275 inimese poolt allkirjastatud petitsiooni Ihaste Metsa Kaitseks nõudmisele **viia läbi Hipodroomi 4 ja Männimetsa tee 3A kinnistute KSH**. KSH läbiviimisel käsitleda alternatiivse arengustenaariumina Hipodroomi 4 ja Männimetsa tee 3A kinnistute kavandamist täies ulatuse rohealana. Ühtlasi käsitleda Hipodroomi 4 ja Männimetsa tee 3A elamumaaks kavandamise mõju inimese tervisele ning sotsiaalsetele vajadustele ja varale, bioloogilisele mitmekesisusele, populatsioonidele, taimedele, loomadele, pinnasele, vee ja õhu kvaliteedile, kliimamuutustele. KSH läbiviimise olulisus tuleneb Natura 2000 võrgustikku kuuluva Ropka-Ihaste looduskaitseala lähedusest ning seetõttu on kavandatavate tegevuste potentsiaalse negatiivse mõju hindamine vajalik.

3. Lähtuvalt kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest (KOKS) ning Tartu Elamuproгноosist teeme ettepaneku **muuta Ihaste linnaosa piiri liites Ihaste-poolse ringteetagus Kesk-Annelinna ala Ihastega**, kuivõrd see on kooskõlas juba toimunud muudatustega linna ruumistruktuuris (Idaringtee ja viadukti rajamine).

4. Planeerida laste- ja haridusasutuste maa Ihaste linnaosas paiknevale munitsipaalmaale.

Tartu linna arengustrateegia eesmärkide hulgas on välja toodud nii vajadusepõhine lapsehoiuteenuste ja lasteaiakohtade tagamine kui ka põhikoolide väljakujundamine tugevate ja omanäoliste kogukonna-koolidena, mis pakuvad laste arenguks loovat ja turvalist õpikeskkonda. Tartu linna üldplaneeringu 10 tähtsama eesmärgi hulgas on mainitud ka igale linnaosale keskuse rajamine ning koolide-lasteaedade kodulähedane asukoht. See vähendaks pendelrännet Ihastest teistesse linnaosadesse, võimaldaks paljudel Ihaste elanikel kasutada autotranspordi asemel säästlikumaid liiklemisviise (jalgsi, jalgrattaga) ning kokkuvõttes aitaks süsinikuheite vähenemise läbi muuta Tartu linna keskkonnasäästlikumaks.

5. Planeerida Ihastesse kogukonnahoonele sobiv maa-ala.

Arengukava kohaselt soovib linn kaasa aidata kogukonna kohtumispaikade tekkele, tagada noortekeskuse teenuse, huvitegevuse ja -hariduse mitmekesisus ja kättesaadavus Tartu linna erinevates piirkondades.

Ihaste linnaosale sobilik kogukonnakeskus võiks asuda kohalikku kultuuripärandit kandvas ning ajaloolist miljööd edasi andvas kogukonna-suvilas, arvestades, et tegu on endise suvilapiirkonnaga. Kogukonnamaja kõrvale ning tarbeks võiks planeerida linnaaiandusmaa-ala, et rajada ühiskasutuses olev suvilaaed, kus oleks võimalik piirkondlikku aianduskultuuri tutvustada ja edendada. Kogukonnamaja võiks kanda ka muid ühiskondlikke funktsioone (kohalik raamatukogu, Ihaste kiviaja asulapaiku tutvustav muuseum-näitus, kultuuriürituste toimumiskoht jne). Ajaloolise suvilakultuuri vältimatu osa oli ka saun ning sellega seonduvad tavandid, mistõttu võiks kogukonnahoone kompleksi kuuluda ka saun, kas eraldi hoonena või hooneosana. Ideekavandi

---

⁵ https://www.tartu.ee/sites/default/files/uploads/Kontaktid%20ja%20linnajuhtimine/Arengukavad/Myra_vahendamise_tegevuskava_13.06.2013.pdf, lk 37-40

kogukonna-suvila rajamiseks, tegevuse käivitamiseks ning käigushoidmiseks peaks leidma avaliku konkursi teel.

6. Planeerida Hipdroomi 4 kinnistuga piirnev Palusambla tn tupiktänavana vastavalt vastavalt 07.07.2020 Tartu linnavalitsuse korraldusele⁶ ja mainitud Palusambla tn-le uus tänavanimi määrata.

7. Planeerida supluskoht lisaks Ihaste paadisadama kõrval olevale suplusalale Ihaste linnaosa Hipdroomi elurajooni vastavalt kehtivale detailplaneeringule DP-02-029⁷.

Ihaste linnaosa läbib Emajõgi, kuid jõe kaldad ei ole linnaosas mõistlikul määral linnaelanike jaoks kasutusse võetud. Lähimad suplusrannad ja avalikud jõeäärsed vaba aja veetmise kohad jäävad Ihaste linnaosast ebamõistlikult kaugemale. Seetõttu on kohalikud elanikud hoolimata jõe kõrval elamisest sunnitud jõe puhkevõimaluste kasutamiseks liiklema teistesse linnaosadesse, mis tekitab asjatut keskkonnareostust auto- ning bussitranspordi kasutamise näol. Lisaks on avaliku tähistatud puhkekoha puudumisel pidevalt lagastatud kogu linnaosa läbiva jõe kaldaala. Seni ei ole paraku Ihastes Emajõe kallast suudetud hoolimata isegi linnaosas läbi viidud heakorralgustest pelgalt linnavalitsuse võimaluste ja vahenditega korras hoida. Jõe kallas on prügistatud ning avalike tualettide puudumise tõttu käidavaimates kohtades kannatab ka jõega piirnevate kinnistute haljastus. Tingimata on linnaruumi vaja täiendada turvalise jõeäärse supluskoha (liivaga varustatud kallas, riietumiskabiinid, prügikastid, pingid, valgustus, varikatusega ja lõkkekohaga piknikuala) ning laste- ja noorte vabaaja veetmise kohaga (supluskohaga piirnev mängu- ja spordiväljak). Suplus- ja vabaaja veetmise kohad peaksid olema kujundatud loodushoidlikult ning sobituma Ihaste linnaosa miljöösse teostuse (olemasolevat haljastust maksimaalselt säilitades), elementide (lõkkekoht, külakiik jms) ja disainilahenduse (looduslähedased materjalid nagu puit, kivi jne) poolest.

8. Viia läbi KSH seoses Ihaste tee 18 ning Ihaste tee 12a ja Ihaste tee 16b planeeringutega.

Ihaste tee 18 ning Ihaste tee 12a ja Ihaste tee 16b kinnistud on Natura 2000 võrgustikku kuuluva Ropka-Ihaste looduskaitseala läheduses ning seetõttu on kavandatavate tegevuste potentsiaalse negatiivse mõju hindamine vajalik. Loodusdirektiivi artikli 6 lõikest 3 ja sellekohasest Euroopa Kohtu praktikast⁸ tulenevalt tuleb asjakohane hindamine teha siis, kui pole välistatud kahtlus, et kavandatav tegevus avaldab Natura 2000 võrgustiku alale negatiivset mõju. Eesti õiguspraktikas ei eksisteeri olemuslikult eraldi Natura hindamise protseduuri, vaid Natura aladele avalduvaid negatiivseid mõjusid tuleb hinnata KSH või KMH menetluse raames, sellest hoolimata on Natura aladele avalduva mõju hindamisel erinõuded, mida on Euroopa Liidu õigusest tulenevalt kohustuslik järgida. Sealhulgas on Natura alale avalduva mõju hindamiseks madalam lävend, st mõjuhindamine tuleb algtada juba nõrgema kahtluse korral võrreldes olukorraga, kus mõjupiirkonda ei jää Natura 2000 võrgustiku ala. Natura hindamise erisusi on käsitletud ajakirja Juridica artiklis⁹. Käesolevale pöördumisele allakirjutanud märgivad eeltoodud arutluskäiku järgnevates punktides kordamata, et Natura hindamise erisused kohalduvad alati, kui kavandatakse tegevust, mille oluline negatiivne mõju Natura 2000 võrgustiku alale pole välistatud. Mõjude hindamata jätmine võib Eestile kaasa tuua Euroopa Komisjoni rikkumismenetluse, nagu hiljuti Eestiga väga sarnastes olukordades tuvastati hulk õigusrikkumisi Rumeenia puhul¹⁰, nimelt oli paljudel juhtudel jäetud õigusvastaselt tegemata Natura hindamine.

⁶<https://info.raad.tartu.ee/dhs.nsf/web/viited/gpunid/G1EA8962F945171C2C225859D003CD8B0?OpenDocument>

⁷<https://dwa.tartu.ee/planlisad.nsf/ba4b2104fd73685fc2256ced00345489/4ff76bd3272bcb0bc2256e830040ecd6?OpenDocument>

⁸ Vt nt Euroopa Kohtu lahendit C-172/02 (Waddenzee)

⁹ S. Vahtrus, K. Relve. Juridica 2019/5. Keskkonnamõju hindamine omadega metsas, kättesaadav veebis https://juridica.ee/article.php?url=2019_5_keskkonnam_jude_hindamine_omadega_metsas.

¹⁰ <https://actmedia.eu/daily/commission-is-calling-on-romania-to-combat-illegal-logging-and-better-protect-forests-in-its-natura-2000-sites/87388>

9. Viia läbi KSH seoses Ihaste tee 2, 4, 6, 8 ja 8a planeeritava korterelamu maa-aladega, kuna kinnistud asuvad Natura 2000 võrgustikku kuuluva Ropka-Ihaste looduskaitseala läheduses ning seetõttu on kavandatavate tegevuste potentsiaalse negatiivse mõju hindamine vajalik.

10. Viia läbi KSH seoses Ihaste tee 18 planeeritava elamumaaga, kuna kinnistu asub Natura 2000 võrgustikku kuuluva Ropka-Ihaste looduskaitseala läheduses ning seetõttu on kavandatavate tegevuste potentsiaalse negatiivse mõju hindamine vajalik.

11. Vähendada elamumaa mahtu Ihaste tee 18 kinnistul, mis on hetkel loodud roheala arvelt. Niivõrd suur muudatus piirkonna rohetaristus ei ole põhjendatud elamumaa arvel ning on vastuolus linna strateegiliste arengudokumentidega. Lisaks osaleb Tartu projektis Health and Greenspace, mille eesmärkidega kindlasti on sellises mahus roheala vähendamine vastuolus. Planeeritav ehitusmaht ja asustustihedus ei ole piirkonda sobituv ega põhjendatud, mistõttu on vajalik ehitusmahtude ning asustustiheduse vähendamine (sh tuleks kindlustada, et piirkonda sobimatuid, enam kui 2-korruseliseid elamuid ei planeeritaks). Ka on piirkonna elanikkond olnud väga suurel määral ja avalikult vastu Ihaste tee 18 roheala lõhkumisele hoonestamise läbi.

12. Planeerida Ihaste linnaosa järgides terviklikku visiooni linnaosa omapäradest ning linnaosa ajaloolisest pärandist, mis on linnaosa elanikke senini mõjutanud piirkonda elama asuma ja kujunenud välja linnaosa ühtseks identiteediks. Tervikliku nägemuse vältimatu osis on Ihaste linnaosa kuvand roheline linnaosana, mis hõlmab endas eripalgelisi ning eriotstarbelisi (puhkemaa, sportimis- ning vabaaja veetmise alad, loodushariduslikke tegevusi võimaldavad alad, laste mänguväljakuid nende puudumise tõttu asendavad alad, korilusega tegelemist võimaldavad alad jne) avalikult kasutatavaid ja ligipääsetavaid rohealasid. Ihaste rohealad on ka äärmiselt olulised linna elurikkuse kandjatena ning rohetele looduskaitsealustele liikidele elupaiga pakkujatena. Rohelisena nähakse Ihaste linnaosa nii asumi siseselt kui ka väljastpoolt ning linnaosa rohetaristu lõhkumine seab lisaks linna elukeskkonna halvendamisele ohtu ka Ihaste identiteedi. Erinäolised linnaosad on aga oluline alustala Tartu kui kultuuripealinn 2024 enda kuvandis.

13. Tagada üldplaneeringu kaudu lehepuhurile kasutamise lõpetamine linna hallatavatel aladel ning tagada üksikpuude säilimine ja või põhistatud raievajaduse korral kohene asendamine

13.1. PlanS § 75 lg 1 p 14 kohaselt ei ole mitte üksnes üldplaneeringuga õigus lahendada rohealade kasutustingimuste seadmist, vaid üldplaneeringuga need tingimused seatakse. Õigusnormi kindel kõneviis viitab rohealade kasutamistingimuste seadmise kohustusele. Sellest tulenevalt leiab allakirjutanu, et üldplaneeringuga on asjakohane piirata lehepuhurile kasutamist. Lehepuhurid kahjustavad nii puhuriga töötavate kui ka ümberkaudsete isikute vaimset ja füüsilist tervist ning keskkonda, tekitades ebameeldivat müra ja heitgaase. Tartu Linnavalitsus peaks võtma vastutuse ja tagama ka selle, et teised Tartu linnas tegutsevad avalik-õiguslikud asutused kasutaksid vastuvõetavaid töövahendeid.

13.2. Samuti on oluline seada tingimused linnas puude säilimiseks. Praegune olukord, kus avalikkust tõhusalt kaasamata hävitatakse elusaid kasvavaid puid¹¹, ei ole aktsepteeritav. Samuti on vanaduse, haiguse põhjendusega või ka täiesti terveid elujõus puid mõjuva põhjuseta (nt tüvelõhede ettekäändel¹²) maha raiutud. Kuna see võib olla juhtunud liiga kergekäeliselt, peaks edaspidi võtma mitme eksperdi arvamuse, sh konsulteerima TÜ looduskaitsebioloogidega, kellega on Tartu Linnavalitsusel kuuldavasti hea koostöö. Mõned raiutud puudest on ka haruldasemad või

11 Nt <https://tartu.ee/et/ametnik-vastab/13397>

12 <https://tartu.ee/et/ametnik-vastab/12237>

väärtuslikud¹³. Üldplaneeringuga on võimalik parandada ka eraomandis oleval maal puude säilimist, allakirjutanu palub seda teha. Tartu linnajuhid on küll avaldanud arvamust, et Tartus on tähtis iga puu¹⁴, aga üldplaneeringus see ei kajastu. Tartu on veel küll võrdlemisi roheline linn, kuid seda enam ei ole puude hävitamine kohane. Hiljuti raius Tartu Linnavalitsus lindude pesitsusajal (st enne 31. augustit) maha puud, mis toimisid loodusliku müratõkkena¹⁵, ja kui tegu pärast selle toimepanekut avalikuks tuli, rääkisid linnavalitsuse esindajad kunstliku müratõkke paigaldamisest. Lindude pesitsusaegseid raieid on toimunud veelgi¹⁶, mida Tartu Linnavalitsus on lubanud küll võimalusel vältida, aga sellekohane konkreetne sätestus tuleks lisada ka üldplaneeringusse.

14. Säilitada olemasolevad rohealad, luua uusi ja hoida nende loomulikumat ilmet

14.1. Väga kiiduväärne, et üldplaneeringuga kavandatakse Jänese matkaraja ja Emajõe kallasradade läbitavuse parandamist.

Samuti nõustub allakirjutanud üldplaneeringu eelnõus sisalduva selgitusega, et rohevõrgustiku säilimine tagab elurikkuse ja bioloogilise mitmekesisuse, pehmendab kliimamuutustest tingitud mõjusid ning rikastab linnakeskkonda loodusväärtustega. Planeeringu eelnõu sätestab, et säilitatakse olemasolev rohe- ja puhkealade süsteem. Sellega on vastuolus kaardimaterjalilt ilmnev teave, et Ihaste park ja Raja mets on võimalik rajada elamukvartaliteks ning ehitada täis Vabaduse puiestee äärne ala. Allakirjutanu palub selle vastuolu kaotada. Seega palume kaotada üldplaneeringust sätestuse, mis lubab nii Ihaste pargi kui ka Raja metsa elamukvartaliteks jagada, samuti rajada uusarendused Vabaduse puiestee äärde. Allakirjutanu esitab vastuväite eelmainitud alade täisehitamisele. Kui Tartu Linnavalitsus peab probleemseks, et noored pered kolivad linnastumisele vastukaaluks Tartu linnast välja, siis rohelust eelistavate leibkondade linna meelitamiseks ei ole kõige tõhusam tegevussuund rajada seniste rohealadele (korter)majad. Seda, et linna veel tihedamalt täisehitamine ja rohealade hävitamine midagi positiivset tooks, võib pidada pigem lühinägelikuks utopiaks. Ka COVID-19 pandeemia kohta teatas ÜRO, et sellelaadsed kiire levikuga viirused on tingitud keskkonna kahjustamisest, sh metsade, rohealade ja sealse elustiku hävitamisest¹⁷, ning et COVID-19 ei jää tõenäoliselt viimaseks sellelaadseks pandeemiaks. Seega tuleb võtta suund loodusliku tasakaalu taastamisele ja vältida ülemäärast asustustihedust, kuna viimane soodustab muu hulgas pandeemiate levikut. Kinnisvaraarendajate surve on Eesti tiheasustuses (linnades) ja maailmaski väga levinud nähtus, kuid see ei tähenda, et kohalik omavalitsus peaks üksikute isikute jõukuse kasvatamisele ohvriks tooma avalikud huvid ja üldise heaolu. Paari juriidilise isiku erahuvid ei ole ülimuslikud avalike huvide ning igäihe KeÜS § 23 lg 1 järgse õiguse ees tervise- ja heaoluvajadustele vastavale keskkonnale. Õigus tegelda ettevõtlusega ei hõlma õigust juriidiliste isikute kujutlusvõimele vastavaid arendusi ellu viia, vaid sellele seavad piirid põhiseaduse §-d 5 ja 53, samuti ettevõtlusega tegelmise õigust käsitlev § 31, kuna ettevõtlusega võib tegeleda vastavalt õigusaktidele.

14.2. Eesti on liitunud Euroopa Liiduga, millest tulenevalt peab Eesti järgima EL-i õigusakte ja eesmäärke, sh vähendama süsinikuheidet. Rohealade kaotamine kujutab endast süsiniku sidumise eesmärkidele¹⁸ vastutöötamist. Praegusel juhul ei ole ka ülekaalukat avalikku huvi, mis erandlikult rohealade kaotamist õigustaks. Veelgi enam, juriidilistel isikutel ei ole niisugust põhiõigust, mis oleks võrdväärne füüsiliste isikute KeÜS § 23 lg 1 kohase õigusega. Rohealade kahjustamise, vähendamise või hävitamisega kannatab Tartu maine kultuuripealinna, ülikoolilinna, peresõbraliku linna, nutika ja rohelise linna ning turismisihtkohana. Allakirjutanu on tugevalt rohealade ja hea

13 <https://tartu.ee/et/ametnik-vastab/13393>

14 <https://tartu.postimees.ee/234959/urmas-kruuse-rohelises-linnas-on-oluline-iga-puu>

15 <https://tartu.postimees.ee/7033206/kergliiklustee-ehitamiseks-voeti-maha-rongimura-summutanud-puud>

16 <https://tartu.ee/et/ametnik-vastab/13220>

17 <https://www.theguardian.com/world/2020/mar/25/coronavirus-nature-is-sending-us-a-message-says-un-environment-chief>

18 Vt pikaajalisi 2050. a kliimaeesmäärke, mis on 2040+ üldplaneeringu kontekstis eriti asjakohased: https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2050_et

elukeskkonna säilitamise poolt. Inimsõbralik, elamisväärne ja tervislik keskkond on eelduseks tööjõu püsimisele Tartus, mh aidates kaasa värskelt kõrghariduse omandanute tööle jäämisele ülikoolilinna. Tartus on rohealade olukord võrdlemisi hea võrreldes näiteks Pärnuga, kus on märgata mõnede potentsiaalsete või endiste rohealade betooniga ülevalamist, ehkki betooni ülekasutust on mõistlik pigem vältida¹⁹, kuna betoneeritud puhke- ja jalutusalamad sobivad rohkem vanglaõuele. Et rohealade rohelisena säilitamise suund saaks ka õigusliku toe, palume lisada sellekohase sätestuse üldplaneeringusse.

14.3. Tuleb märkida, et kogu maailmas toimuva liikide massväljasuremise²⁰ kontekstis on kiiduväärne, et kultuuripealinnaks pürgimise raames on hakatud vähem niitma, mis aitab loodusliku tasakaalu taastumisele. See võiks jätkuda ka pärast kultuuripealinna programmi lõppemist. PlanS § 75 lg 1 p-st 14 nähtuvalt on asjakohane lisada rohealade loomulikuma ilme säilitamise tingimused üldplaneeringusse. Üldplaneeringu välise asjaoluna väärrib märkimist Tartu linna tänuväärne otsus liituda Health and Greenspace'i 2020–2022 projektiga²¹. Suund tervise- ja heaoluvajadustega arvestavama linnakeskkonna poole võiks kajastuda ka pikemas vaates – 2040+ üldplaneeringus.

14.4. Kvissentali silla asukoha keskkonnamõjusid on vaja rohkem kaaluda ja arutada. Keskkonnamõtjude hindamise protsess on formaliseeritud ja mõjuhindajad saavad arvesse võtta ainult kindlaid parameetreid. Nagu nähtus puidurafineerimistehase planeerimismenetlusest, võib osutuda vägagi asjakohaseks kavandatava tegevuse mõjusid koostöös TÜ teadlaste ja avalikkusega lahata. Samuti peaks andma Kvissentali silla lähialade elanikele reaalse võimaluse üldplaneeringu raames silla asjus kaasa rääkida. Senistest planeeringudokumentidest ei nähtu, et kavandatava silla lähipiirkonna elanikele oleks kätte toimetatud teade selle kohta, et üldplaneeringuga nende elukoha lähedusse sellist silda rajatakse. Seetõttu ei pruugi mainitud elanikkond protsessist teadlikudki olla.

15. Allakirjutanu juhib tähelepanu asjaolule, et Tartu Linnavalitsus on rikkunud Århusi konventsiooni²² artiklit 7, kuna pole võtnud otstarbekaid meetmeid, et tagada üldsuse osalemist keskkonnaga seotud kavade ja programmide ettevalmistamisel. Nimelt on Tartu Linnavalitsus otsustanud võimaldada üldplaneeringu kohta seisukohti ja vastuväiteid avaldada suhteliselt lühikese aja jooksul suvisel puhkusteperioodil, mis tähendab, et ei ole tagatud tegelikku kaasamist. Århusi konventsioon on välisleping, mille täitmine on Eestile kohustuslik. Eeltoodule tuginedes jääb allakirjutanu 07.08.2020 väljendatud seisukoha juurde, leides, et üldplaneeringu avalikku väljapanekut on endiselt põhjendatud pikendada vähemalt 30 päeva võrra.

Kokkuvõtteks võib märkida, et Tartu linna 2040+ üldplaneeringu eelnõus leidub väga positiivseid ja tänuväärseid aspekte, ehkki tulevase üldplaneeringu formaalne õiguspärasus võib avaliku väljapaneku ajastuse tõttu kannatada saada.

Ehitustiheduse suurendamine ja rohealade kaotamine on üldplaneeringu ülejäänud eesmärkide ja sätetega vastuolus, lisaks on nähtavasti õigusvastane mitme splaneeringu raames Natura hindamise tegematajätmine. Samuti on mitmeid keskkonnavaldkonda kuuluvaid küsimusi, mida saaks ja peaks üldplaneeringus kooskõlas planeerimiseseadusega täpsemalt sätestada.

---

19 <https://www.theguardian.com/cities/2019/feb/25/concrete-the-most-destructive-material-on-earth>

20 <https://www.theguardian.com/environment/2020/jun/01/sixth-mass-extinction-of-wildlife-accelerating-scientists-warn>

21 <https://tartu.ee/et/uudised/tartu-liitus-rohelisema-linnakeskkonna-loomiseks-projektiga-health-and-greenspace>

22 Keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsioon, kättesaadav veebis <https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/pp/EU%20texts/conventioninestonian.pdf>

Lugupidamisega

Tiina Georg

MTÜ Eesti Metsa Abiks seaduslik esindaja
tiina@eestimetsaabiks.ee

(Allkirjastatud digitaalselt)